

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК

за матеріалами конференції

Хмельницький, 7-14 квітня 2022 р.

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

**збірник наукових
та науково-методичних праць**
(за матеріалами Всеукраїнської конференції)

07-14 квітня 2022 року

Професійна діяльність учителя в умовах цифрової трансформації освіти / Зб. наук. та наук.-метод. пр. [ред. кол. І. Б. Вашеняк (гол.) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ПП «Символ», 2022. 342 с.

У збірнику розміщено матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Професійна діяльність учителя в умовах цифрової трансформації освіти», що проводилась 07-14 квітня 2022 р. Конференцію присвячено актуальним проблемам формування ключових цифрових та професійних компетенцій педагогів, які забезпечують реалізацію педагогічної практики за допомогою цифрових технологій та інструментів для досягнення нових освітніх результатів. Робота конференції проходила за напрямками: Сучасні тенденції та актуальні проблеми використання цифрових технологій в освітньому процесі; Організаційно-управлінські процеси в умовах цифровізації освіти; Цифрові технології в практиці роботи вчителя суспільно-гуманітарних дисциплін; Цифрові технології в практиці роботи вчителя природничо-математичних дисциплін, інформатики і технологій; Цифрові технології в практиці роботи вчителя початкових класів; Цифрові технології в практиці роботи вихователя закладу дошкільної освіти; Цифрова компетентність учителя в умовах реалізації концепції НУШ; Професійний розвиток педагога в умовах цифровізації освіти: нові можливості та виклики; Цифрові технології в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Збірник адресований широкому колу читачів: науковцям, студентам, магістрантам, аспірантам, викладачам закладів професійної та вищої освіти, педагогам закладів загальної середньої освіти та всім, хто цікавиться даною проблемою.

Редакційна колегія:

Вашеняк І. Б., проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти Хмельницького ОІППО; **Гільберг Т. Г.**, завідувач кафедри теорії та методик природничо-математичних дисциплін і технологій Хмельницького ОІППО; **Ковальська О. П.**, завідувач кафедри теорії та методик дошкільної та початкової освіти Хмельницького ОІППО; **Пулатова Л. І.**, завідувач кафедри теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін Хмельницького ОІППО; **Сологуб О. О.**, старший викладач кафедри теорії та методик природничо-математичних дисциплін і технологій Хмельницького ОІППО; **Ребрин В. А.**, старший викладач кафедри теорії та методик природничо-математичних дисциплін і технологій Хмельницького ОІППО; **Максименко В. А.**, старший викладач кафедри теорії та методик природничо-математичних дисциплін і технологій Хмельницького ОІППО; **Фрига І. О.**, методист науково-методичного центру організації наукової роботи та моніторингових досліджень Хмельницького ОІППО (коректор).

Рецензенти:

Онишків Зіновій Михайлович, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор;
Суховірський Олег Васильович, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, кандидат педагогічних наук, доцент;
Тарнавська Світлана Степанівна, завідувач сектору дидактико-методичного супроводу модернізації змісту освіти відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту дошкільної та початкової освіти в Новій українській школі ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Рекомендовано до друку

рішенням вченої ради Хмельницького ОІППО
(протокол № 1 від 03.05.2022 р.)

За зміст статей відповідальність несуть автори публікацій. Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів.

Онишків Зіновій	
<i>Використання інформаційно-комунікаційних технологій у практиці роботи вчителя початкових класів.....</i>	248
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
Гончарук Олена	
<i>Світ у «цифрі». Педагогічний гайд з використання месенджера viber у роботі</i>	250
Дєдова Оксана	
<i>Цифрові технології як елемент освітньої діяльності в закладі дошкільного закладу.....</i>	256
Дяков Інна	
<i>Особливості корекційно-розвиткової роботи з дітьми із заїканням під час дистанційного навчання.....</i>	259
Загурська Світлана	
<i>Психологічна безпека дітей у цифровому просторі.....</i>	262
Матвеєва Лариса	
<i>ІК-технології як засіб підвищення якості роботи з дошкільниками та їх родинами.....</i>	265
Чубата Оксана	
<i>Національно-патріотичне виховання дошкільників засобом створення віртуального музейного простору.....</i>	267
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ	
Бачинська Олена	
<i>Цифрова компетентність учителя в умовах реалізації концепції НУШ.....</i>	270
Добровольська Наталія	
<i>Цифрова компетентність учителя в умовах реалізації концепції НУШ.....</i>	274
Драпак Лариса	
<i>Цифрова компетентність вчителя Нової української школи.....</i>	276
Моцух Валерій	
<i>Цифрова компетентність учителя в умовах реалізації концепції НУШ.....</i>	283
Савлюк Ніна	
<i>Цифрова компетентність вчителя в умовах реалізації концепції НУШ.....</i>	285
Сологуб Олександра	
<i>Підготовка вчителів до використання інструментів формувального оцінювання учнів базової школи в умовах навчання онлайн.....</i>	292
Шамбір Наталія	
<i>Особливості організації змішаного навчання з використанням цифрових технологій.....</i>	297
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ	
Козютинська Наталія	
<i>Професійний розвиток педагога в умовах цифровізації освіти: нові можливості та виклики.....</i>	303
Мітягіна Світлана	
<i>Організація самоосвітньої діяльності педагога в умовах цифровізації: нові можливості, ресурси, виклики, підходи.....</i>	306
Наконечна Наталія	
<i>Професійний розвиток педагога в умовах цифровізації освіти: нові можливості та виклики.....</i>	308
Сотніченко Ірина	
<i>Формування та розвиток методичної компетентності із використання ІКТ в системі післядипломної педагогічної освіти.....</i>	312

Студенець Олена <i>Інформаційно-цифрова компетентність – одна з основних складових педагогічної культури сучасного педагога.....</i>	315
Третьякова Олена <i>Професійна компетентність учителя як складова реалізації нового державного стандарту базової середньої освіти.....</i>	320
Шевчишена Оксана <i>Психологічні аспекти професійної діяльності вчителя в умовах цифровізації освіти.....</i>	324

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Дарченко Лариса <i>Інформаційно-методичний супровід формування цифрової та інформаційно-комунікаційної компетентностей керівників та педагогів закладів дошкільної освіти.....</i>	327
Завіша Ірина <i>Цифрові технології в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.....</i>	331
Ребрина Віталій <i>Окремі аспекти використання Classroom та Google Meet в організації та проведенні курсів в системі післядипломної педагогічної освіти.....</i>	332
Фрига Інна <i>Інформаційно-комунікаційні технології у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.....</i>	339

Онишків Зіновій,
професор кафедри педагогіки і методики початкової
та дошкільної освіти Тернопільського національного
педагогічного університету ім. В. Гнатюка
доктор педагогічних наук, доцент

Онишків Ольга,
вчитель-методист, вчитель вищої категорії, вчитель
початкових класів Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 24

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у практиці роботи вчителів початкових класів

Законом України «Про освіту» визнано інформаційно-комунікаційну компетентність як одну з ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. «Цифрова компетентність є динамічною комбінацією знань, умінь і навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних цифрових технологій, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій» [1].

Використання на уроках в початкових класах інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє на новому рівні організувати навчальний процес, урізноманітнити його, зробити більш інтересним до дітей з різним рівнем підготовки, організувати навчання дітей з різними здібностями і можливостями. Інформаційно-комунікаційні технології використовуються на будь-яких етапах уроку: при поясненні нового матеріалу, при повторенні, під час усної лічби чи проведенні диктантів.

Досвід роботи вчителів початкових класів дозволяє виділити такі основні напрями використання інформаційно-комунікаційних технологій в початковій школі: 1) *мультимедіа-презентації*; 2) *мультимедіа-тренажери*; 3) *електронні навчальні комплекти (електронні підручники, електронні хрестоматії, електронні енциклопедії, електронні атласи та ін.)*; 4) *мультимедійні ресурси Інтернету*.

Презентація – це набір структурованих, розміщених в алгоритмічному порядку слайдів, на яких може бути текст, малюнки, схеми, відео або аудіо фрагменти, анімація, може бути звуковий супровід. Інформація, подана у формі презентації, дуже запам'ятовується завдяки візуалізації, яскравим слайдам, сприяє формуванню у школярів системи образного мислення.

Використання Microsoft Power Point вносить необхідну новизну в побудову уроку. Динамічні елементи на слайдах сприяють кращому розумінню та запам'ятовуванню навчального матеріалу.

При створенні презентацій потрібно дотримуватися певних вимог. Малоефективними є статичні презентації, бо їх цілком можна замінити традиційними плакатами. Недоцільно на одному слайді розміщувати величезні масиви друкованої інформації, він повинен містити мінімально можливу кількість слів. Шрифт тексту повинен бути великим і розбірливим, оптимальної контрастності (щоб учням добре було видно презентацію з останніх парт), колір фону, букв, цифр, ліній повинен бути спокійним, щоб не втомлювати очі.

Не потрібно перевантажувати слайди зорвою інформацією. Тривалість перегляду одного слайду не менше 2-3 хвилин. Звуковий супровід слайду не повинен бути різким [3].

Електронні навчальні комплекти. «Мультимедіа – це сучасна комп'ютерна інформаційна технологія, що дозволяє об'єднати в одній комп'ютерно-технічній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію» [4, с. 178].

Мультимедіа-тренажери сприяють формуванню в учнів умінь і навичок з математики, української мови (навички грамотного письма, усної лічби, письмових

обчислень, розв'язуванням задач та ін.), а також розвиток уваги, координації рухів, просторового мислення, логіки. Прикладами таких програм може бути «Аліса вивчає українську мову», «Українська абетка», «Букварик Котигорошко», «Грамотійка та її друзі» та ін.

Електронний мультимедійний підручник – це педагогічний програмний засіб, розроблений відповідно до навчальної програми, який містить малюнки, світлини, дикторський супровід, розв'язання задач, завдання, запитання тощо. У поясненні, як правило, беруть участь казкові герої.

Електронний мультимедійний підручник «Українська мова. 1 клас» складається з 30 уроків. Кожен урок розкриває конкретну тему згідно навчальної програми та містить засоби для її пояснення, а також методичні рекомендації, конструктор уроків, мережеву версію [2].

Аналогічно розроблені електронні мультимедійні засоби з української мови для 2, 3, 4 класів, з математики для 1, 2, 3, 4 класів, з образотворчого мистецтва, музичного мистецтва, з інтегрованого курсу «Мистецтво» для 1, 2, 3, 4 класів (<https://video.novashkola.ua/>).

Електронна хрестоматія – програмний навчальний засіб, який містить літературно-художні друковані твори, твори образотворчого мистецтва, музичні твори. Наприклад, фонохрестоматія з музики для 1, 2, 3, 4 класів розроблена відповідно до програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Музика. 1-4 класи» (укл. О. Ростовський, Л. Хлебников, Р. Марченко). Фонохрестоматія є складовою частиною педагогічного програмного засобу «Музичне мистецтво, 1-4 класи». Запропонований комплекс розширює інформаційний, наочний, методичний

арсенал учителя музики незалежно від рівня професійної кваліфікації та досвіду. Вона має забезпечити слухання музики, демонстрацію пісні, виконання пісні. Фонохрестоматія складається з 4 аудіо-CD дисків, на яких розміщено: 1 клас – 81 музичний твір, 2 клас – 103, 3 клас – 93 музичних твори. Аудіо- CD диски можна прослухати як за допомогою музичного програвача CD-дисків, так і DVD-плеєра, а також персонального комп'ютера. Посібник може бути використаний педагогом: для підготовки та проведення уроку; для проведення індивідуальних і факультативних занять. Він має на меті забезпечити такі етапи уроку: слухання музики; демонстрація пісні; виконання пісні.

Мультимедійні Інтернет-ресурси дають можливість учителю здійснювати віртуальні подорожі до всесвітньо відомих музеїв, картинних галерей, визначних пам'яток історії та культури як нашої країни, так і інших країн. На допомогу вчителю початкової школи створено такі електронні навчальні матеріали, як різні абетки, читанки, усмішки, приказки, скороговки, загадки, лічилки, ігри (<http://abetka.ukrlife.org/>, <http://abetka.ukrlife.org/zagadki0.html>), україномовне програмне забезпечення: навчальне відео, аудіокниги, музика (<https://ukrprog.com/>).

Отже, оптимальне використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у практиці роботи вчителів початкових класів сприяє інтенсифікації навчального процесу, формуванню мотивації навчання, зростанню інтересу учнів до вивчення навчальних предметів.

Список використаних джерел та літератури

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей. Схвалено Кабінетом Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>.
2. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі. Початкова школа. 2012. № 5. С. 48-51.
3. Пищик О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці. Класному керівнику. Усе для роботи. Харків : ВГ «Основа». № 2 (50), 2013.
4. Ротаєнко П. А., Самойленко Н. І., Дорошенко Ю. О. Комп'ютерна мультимедіа як засіб навчання. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Збірник наукових праць. Ред. кол.: Л. І. Даниленко (гол. ред.). Київ: Логос, 2000. С. 175-180.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Гончарук Олена,
вихователь першої категорії
Шепетівського ЗДО № 7
«Дюймовочка»

Світ у «цифрі». Педагогічний гайд з використання месенджера viber у роботі

Анотація: У матеріалах статті висвітлено знання про цифрові можливості сервісів для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей, а також нові покращення у застосунку Viber, які допоможуть у роботі з батьківською громадськістю.